

Startnotitie

Alcoholpreventie

onder jongeren

Gemeente Beemster

Januari 2010

Hoofdstukindeling

Voorwoord.....	Blz. 3
1. Doel van de notitie.....	Blz. 4
2. Achtergrondinformatie alcoholgebruik.....	Blz. 5
2.1 Wat is schadelijk alcoholgebruik?	
2.2 Algemeen gebruik	
2.3 Oorzaak en gevolgen van alcoholmisbruik	
2.4 Omvang schadelijk alcoholgebruik	
3. Landelijk-, regionaal- en lokaalbeleid.....	Blz. 7
3.1 Wat doet de overheid	
3.2 Wat doet de regio Zaanstreek-Waterland	
3.3 Wat doet de gemeente Beemster?	
3.3.1 Beleidslijn 1 Preventie	
3.3.2 Beleidslijn 2 Regelgeving	
3.3.3 Beleidslijn 3 Handhaving	
4. Uitvoering.....	Blz. 11
4.1 Begroting	
4.2 Communicatie	
4.3 Ambtelijke uren	
Bijlage 1. Kort- en lang termijn risico's alcohol gebruik bij jongeren	Blz 12.
Bijlage 2. J/M alcoholspecial	Blz. 15
Bijlage 3. Verschillende workshops	Blz. 16

Voorwoord

Naast een wettelijke verplichting aangaande het bevorderen van gezondheid bij de inwoners van Beemster, willen wij ook graag investeren in de gezondheid van onze inwoners. Om deze reden hebben wij samen met onze lokale en regionale samenwerkingspartners gekozen voor een aantal gezondheidsthema's waarop wij de komende jaren extra willen investeren. De gezondheidsthema's zijn opgenomen in de nota Lokaal gezondheidsbeleid 2008-2011 en zijn als volgt:

- preventie schadelijk alcohol- en drugsgebruik;
- bestrijding overgewicht;
- ontwikkelen van een samenwerkingsverband ten behoeve van een sluitend beleid aanpak depressie.

In de nota intergaal jeugdbeleid 2009-2012 staat al aangekondigd dat de gemeente een specifiek alcoholbeleid wil voor jeugdigen en hun ouders/verzorgers.

Bovenstaande nota's zijn aanleiding geweest om deze korte notitie Alcoholpreventie onder jongeren te schrijven waarin wordt getracht om een strategisch preventief alcoholbeleid uit te werken. De notitie is op dit moment nog steeds in ontwikkeling vandaar dat het een startnotitie is. Hij zal gedurende het jaar bijgesteld worden.

De notitie gaat uitsluitend over preventie schadelijk alcoholgebruik. Andere gezondheidsthema's worden niet in deze notitie behandeld.

1. Doel van de notitie

Effectief alcoholbeleid levert zowel gezondheidswinst als economische winst op. Het kenmerkt zich door een samenhangend geheel van maatregelen en interventies op het terrein van volksgezondheid en veiligheid, op landelijk én lokaal niveau.

De belangrijkste reden om een strategisch alcoholbeleid te schrijven is als volgt:

- Een strategisch alcoholbeleid omvat verschillende interventies die gedurende een langere tijd worden uitgevoerd. Er zijn veel factoren die alcoholgebruik beïnvloeden. Daaronder vallen tradities en normen die zo sterk zijn ingebed in de lokale cultuur, dat veranderingen op dit gebied pas op langere termijn te verwachten zijn. Duurzaamheid is dan ook een belangrijke voorwaarde voor een effectief alcoholbeleid.
- Lokaal alcoholbeleid beoogt primair de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik te voorkomen die niet alleen de gezondheid van een individu betreffen, maar ook de veiligheid en de openbare orde binnen gemeenten. Veiligheids- en gezondheidsdoelstellingen trekken bij alcoholbeleid dan ook samen op. Daarom is een integrale benadering vanuit verschillende beleidsdisciplines binnen de gemeenten essentieel voor het voeren van effectief beleid. Veelbelovende alcoholprojecten in Nederland geven inmiddels invulling aan een combinatie van beide beleidsterreinen.
- Schadelijk alcoholgebruik kan het beste worden tegengegaan door het te bezien vanuit de omgeving waarin het ontstaat. Alcoholgebruik is immers niet alleen een persoonlijke keuze. In sterke mate wordt men beïnvloed door zijn of haar omgeving, in fysieke zin (prijs van alcohol, productaanbod, verkoopregels) en in sociaal opzicht (normen, tradities, sociale netwerk). Het is de omgeving van de drinker waarop gemeenten hun interventies het best kunnen richten.

Hoofddoelstelling:

Vermindering van alcoholgebruik door jongeren in de leeftijd van 10 tot 18 jaar. De focus van onze aanpak richt zich in het bijzonder op leeftijdscategorie 12 tot 18 jaar.

De focus op 10-18 jaar is omdat dit de meest kwetsbare en vormbare groep is. De startleeftijd lijkt met 10 jaar erg vroeg te liggen. Deze vroegtijdige aanpak van de problematiek is niet zonder reden. Jeugdigen in de leeftijd van 10 tot 12 jaar staan aan het begin van de fase dat ze alcohol gebruiken en zijn daarvoor nog beter beïnvloedbaar en ontvankelijk voor voorlichting en educatie. Juist in de preventie is deze leeftijd het meest effectief.

Subdoelen:

- a) de startleeftijd waarop jongeren voor het eerst alcohol gebruiken verhogen naar 16 jaar.
- b) toename van kennis over alcohol en de risico's hiervan.
- c) Overlast van alcoholgebruik door jongeren in het openbaar domein verminderen

2. Achtergrondinformatie alcoholgebruik

2.1 Wat is schadelijk alcoholgebruik?

Alcoholproblematiek wordt als volgt gedefinieerd: het opbouwen of hebben van lichamelijke, psychische of sociale problemen die samenhangen met regelmatig gebruik van alcohol en waarbij de hoeveelheden van ondergeschikt belang zijn.

2.2 Algemeen gebruik

Het gebruik van alcohol is haast niet meer weg te denken uit de samenleving. De verkoop en het gebruik zijn algemeen geaccepteerd. Veel mensen hebben positieve ervaringen met alcohol en bij de meeste verloopt dit zonder risico's. Het helpt sommigen bij het leggen van contacten en het kan ontspannend werken. Bij anderen geeft alcoholgebruik risico's en kan dan overgaan in overmatig- of risicovol gebruik, misbruik of afhankelijkheid.

2.3 Oorzaak en gevolgen van alcoholmisbruik

Het ontstaan van verslaving aan alcohol- (en drugs) hangt samen met een combinatie van biologische, psychologische en sociaal-culturele factoren. Het kan gaan om erfelijkheid, aanleg, persoonlijkheid, conditionering, de verwachting over - en waardering van - de effecten van een middel, stress en 'early life events', gezinsproblemen en sociaaleconomische achterstand. Van alcoholafhankelijkheid is bekend dat de bijdrage van de genen aanzienlijk (70%) is voor 'vroeg-leeftijd- alcoholisme'. Dit treedt vooral bij mannen op jonge leeftijd op en volgt vaak op voorafgaande gedragsproblemen. Bij zonen van alcoholafhankelijke vaders is vastgesteld dat zij gevoeliger zijn voor de positieve effecten van alcohol en minder gevoelig voor de negatieve effecten (kater, dronkenschap).

De lichamelijke en/of psychische gevolgen vormen slechts één aspect van het probleem. Misbruik van alcohol kan ook leiden tot verkeersongelukken, verstoring van de openbare orde/veiligheid, een hoger arbeidsverzuim, geweld in huis en dakloosheid. Alcohol behoort tot de legale verslavende middelen. Vergeleken met andere middelen zoals tabak en drugs staat het gebruik van alcohol ruimschoots op de eerste plaats.

Jaarlijks overlijden circa 1.900 personen door aandoeningen die direct of indirect een gevolg zijn van overmatig alcoholgebruik. Hoewel matig alcoholgebruik beschermt tegen coronaire hartziekten en beroerte, zijn de schadelijke gevolgen van een overmatig alcoholgebruik talrijk. Overmatig alcoholgebruik verhoogt het risico op verschillende vormen van kanker en heeft negatieve effecten op diverse organen en systemen van het menselijk lichaam, zoals lever, nieren, centraal zenuwstelsel, immuunsysteem en hart en bloedvaten (bloeddruk). Ook heeft overmatig alcoholgebruik een nadelige invloed op de vruchtbaarheid en bij zwangere vrouwen op de ontwikkeling van het (ongeboren) kind.

Overige schadelijke effecten of risico's zijn in bijlage 2 van deze notitie opgenomen.

2.4 Omvang schadelijk alcoholgebruik

Landelijke cijfers jongeren en alcohol

Jongeren in Nederland zijn fors meer alcohol gaan drinken, vergeleken met het begin van de jaren 90. Ze behoren nu tot de stevigste drinkers van Europa. Meer dan de helft van de jongeren drinkt alcohol. Volgens een peiling in 2003 had 85% van de middelbare scholieren (12 jaar en ouder) ooit alcohol gedronken. Tussen jongens en meisjes zijn er verschillen in het drinkpatroon. Jongens drinken frequenter alcohol dan meisjes. Dit geldt vooral voor de

zestienjarigen: bij jongens heeft 29% vaker dan tien keer in de maand alcohol gedronken, bij meisjes ligt dit percentage op 19%. Ook drinken (oudere) jongens grotere hoeveelheden dan meisjes: eveneens 29% van deze zestienjarige drinkende jongens drinkt op een weekenddag gemiddeld meer dan tien glazen. Bij de meisjes is dit percentage 9%. Middelbare scholieren drinken vooral bier (jongens) en breezers/premixen (meisjes). Tijdens uitgaan drinkt 90% van de 16- en 17-jarigen alcohol.

In het basisonderwijs komt dronkenschap nog nauwelijks voor, 3% van de leerlingen is wel eens dronken of aangeschoten geweest. Van de leerlingen uit het voortgezet onderwijs is bijna de helft (43%) wel eens dronken of aangeschoten geweest. Twaalf procent van de drinkende jongeren tussen de 12 en 17 jaar is een overmatige drinker. Dat wil zeggen dat van deze jongeren de meisjes minstens 14 glazen per week drinken en de jongens minstens 21 glazen per week nuttigen. Excessief drinken komt vaker voor naarmate jongeren ouder zijn. Van de 12-jarigen die in een maand tenminste één keer hebben gedronken, dronk 47% vijf glazen ('binge' drinken) of meer per gelegenheid. Dit percentage loopt op naarmate de leeftijd omhoog gaat. Op 16-jarige leeftijd is dit toegenomen tot bijna twee van de drie drinkende jongeren (61%).

Meestal drinken jongeren thuis, in het bijzijn van de ouders. In 1992 had 33% van de 12-jarige meisjes ooit alcohol gedronken. In 2007 was dit 48%. Bij de jongens gaf in 1992 minder dan 50% aan al eens alcohol te hebben gedronken. In 2007 was dit 63%. Op hun 14e hebben bijna alle jongeren kennisgemaakt met alcohol. Naarmate jongeren ouder worden gaan ze meer buiten de deur drinken, zoals bij vrienden en in het café of in de discotheek. Veel jongeren die al op jonge leeftijd mogen drinken van hun ouders, drinken ook vaker buitenshuis en ze drinken ook vaak meer dan jongeren die niet mogen drinken. Opvallend is ook dat de actuele drinkers (jongeren die de afgelopen maand alcohol hebben gedronken) en die zelf alcohol kopen, dit meestal doen in de horeca (discotheek, club, café) en in de supermarkt.

Regionale cijfers

Uit een onderzoek uit 2007 van de GGD Zaanstreek-Waterland blijkt dat 7% van de 12-17 jarigen excessief (6 of meer glazen per dag op 3 of meer dagen in de week) drinkt. Vooral het veel ineens drinken op uitgaansavonden ('binge drinken') is populair.

Binnen de doelgroep is waarneembaar dat jongeren op steeds vroegere leeftijd alcohol gebruiken. Alcoholgebruik is volgens de signalen van ketenpartners ook hoog in de gemeente Beemster. Het lijkt wel een geaccepteerd verschijnsel. Er zijn geen harde cijfers betreffende de doelgroep 12-17 jaar maar uit de enquête onder jongeren van 18-24 jaar blijkt dat 30% jongeren dagelijks rookt, 15% overmatig drinkt.

Excessief alcoholgebruik	2005 %	2001 %	1993 %
Mannen	8,6*	5,9	9,7
Vrouwen	1,7*	0,7	2,0

* Significant verschillend van de prevalentie in 2001

Tabel 2: percentage alcoholgebruik naar geslacht en onderzoeksjaar

3. Landelijk-, regionaal- en lokaalbeleid

3.1 Wat doet de overheid?

De Rijksoverheid ontwikkelt beleid om alcoholproblematiek terug te dringen. De missie is om mogelijk startend gebruik tegen te gaan en te wijzen op de gevaren van risicovol gebruik. Tevens kan vroege signalering van alcoholmisbruik ertoe bijdragen dat verslaving aan alcohol kan worden voorkomen.

De landelijke Leeflijn Alcohol is opgesteld door STAP (Stichting alcohol Preventie) en de VWA (Voedsel en Warenautoriteit). In de landelijke leeflijn is het aanbod van het Trimbos instituut, STAP, STIVA, NIGZ en de Koninklijke Horeca Bond in beeld gebracht. Er is voor gekozen om een uitgebreide beschrijvende handreiking uit brengen die zowel het terrein van preventie als van handhaving beslaat. In de handreiking wordt aangegeven wat de rol en verantwoordelijkheden kunnen zijn van lokale overheden, wordt de omvang en de ernst van het probleem aan de hand van cijfers en feiten inzichtelijk gemaakt, wordt toegelicht waarom een strategisch alcoholbeleid gevoerd dient te worden in combinatie met handhavingmaatregelen, worden er voorstellen gedaan wat het nut is van vroegsignalering, is er een opsomming gegeven van preventiemogelijkheden en zijn er voorbeelden gegeven van veelbelovende lokale interventies.

3.2 Wat doet de regio Zaanstreek-Waterland?

Recentelijk heeft de GGD een Leeflijn alcoholinterventies ontwikkeld. GGD Zaanstreek-Waterland heeft de landelijke leeflijn alcoholinterventies vertaald naar de regio Zaanstreek-Waterland. Hierin is het totale aanbod in de regio Zaanstreek-Waterland te zien.

Voor kinderen en jongeren is een breed preventieaanbod beschikbaar, variërend van campagnes, voorlichtingen, gastlessen, preventieprogramma's, ludieke acties, thema-avonden, voorlichtingsmaterialen, websites etc.

Binnen het primair onderwijs wordt door middel van preventieprogramma's lespakketten (bv alcohol een ander verhaal) aangeboden waarin de leerlingen via lessen leren wat genotmiddelen zijn en wat de risico's zijn van alcoholgebruik. Leerkrachten worden geschoold in het aanbieden van deze preventielessen. Een belangrijk thema binnen deze lessen is het vergroten van de weerbaarheid bij leerlingen. Dit wordt geoefend door leren 'nee' zeggen tegen alcohol.

Binnen het voorgezet onderwijs worden preventieprogramma's aangeboden. Het uitgangspunt hierbij is om de kennis over genotmiddelen te vergroten, te wijzen op risico's, worden motieven om te (gaan) gebruiken bespreekbaar gemaakt, wordt de eigen houding hierin ter discussie gesteld en wordt jongeren geleerd verantwoord met alcohol om te gaan. Deze strategie wordt toegepast binnen campagnes, themafestivals en activiteiten in het uitgaansleven. Kinderen van verslaafde ouders worden met interventies bereikt die hen motiveren om begeleiding te zoeken. Zij worden dan geïnformeerd over de situatie waarin zij verkeren, worden zij gewezen op hulpaanbod en het voorkomen van eigen schadelijk alcoholgebruik.

Ook is er een preventieaanbod voor specifieke doelgroepen zoals: uitgaande jongeren, studentenverenigingen, opvoeders, leerkrachten, volwassenen en ouderen (65+), horeca, sportvoorzieningen, allochtonen, asielzoekers, jongerenwerk, 1^e lijnsinstellingen zoals jeugdhulpverlening, artsen of het Algemeen Maatschappelijk Werk.

3.3 Wat doet de gemeente Beemster?

Een effectief lokaal alcoholmatigingsbeleid kent 3 pijlers: regelgeving (1), handhaving (2) en preventie (3). In de gemeente Beemster willen wij zoveel mogelijk inzetten op deze bovenstaande pijlers. Deze notitie is een eerste aanzet om te komen dit te doen.

3.3.1 Beleidslijn 1 Preventie

Doelstelling

---

1. Bevorderen van een gezonde leefstijl
2. Verminderen van risicogedrag
3. Vehogen van kennis over alcoholgebruik.

Activiteiten	Bestaand	Nieuw
1. Gezond zwanger		X
2. Alcoholpreventie op het primaire onderwijs	X	X
3. Pgo+		X
4. Voorlichting aan ouders/verzorgers en jongeren	X	
5. Workshops aan tieners en jongeren via jongerenwerk		X
6. Jongeren initiatief		X
7. Preventiemedewerker aanwezig tijdens evenementen		X
8. Informatie over alcohol en drugs		X
9. Alcohol Verkeerscursus (AVC)		X

---

1. De gevaren en risico's van alcoholgebruik kan je bij toekomstige ouders al bekend maken. Dit kan je bieden door een speciale avond te organiseren voor zwangeren. Deze thema-avond is dan niet alleen bedoeld voor de gevaren en risico's van alcoholnuttiging tijdens de zwangerschap en borstvoeding maar ook de risico's bij kinderen. De vraag is bij de GGD en Evean gelegd dit uit te zoeken of dit in een kleine gemeente geboden kan worden en wat er momenteel al is op dit gebied.
2. Dit aanbod bestaat uit 4 onderdelen:
  - Voorlichting in de klas door Brijder.
  - Ouderavond door Brijder.
  - Leraren kunnen gratis lesmateriaal bij de GGD ophalen om zelf extra lessen te bieden door middel van de leskisten.
  - Verspreiden van alcoholspecial (speciale uitgave van het blad j/m zie bijlage 2)
3. Dit is een extra onderwerp in de laatste controle van de schoolarts. In groep 7 van de basisscholen worden alle kinderen nog 1 maal gezien door de schoolarts. In deze laatste controle waar ook de ouders bij zijn kan de arts extra tijd besteden aan het onderwerp alcohol. Tevens worden de kinderen in het voortgezet onderwijs in de tweede klas nog eenmaal gezien.
4. De gemeente Beemster organiseert al jaren een voorlichtingsavond in het najaar voor ouders. Tevens wordt er ook door het tienerwerk een voorlichtingsmiddag en avond georganiseerd.
5. In het kader van de alcoholcampagne "DRANK maakt meer kapot dan je lief is", is een aantal workshops ontwikkeld voor tieners en jongeren. Deze workshops gaan over

alcohol en groepsbeïnvloeding. Er kan gekozen worden uit verschillende workshops: rap, happy drinks, videoclip en pretesten alcoholvoorlichting. (zie bijlage 3) Deze zullen door de jongerenwerker uitgevoerd worden.

6. Het jongeren/tienerwerk samen met jongeren initiatieven laten bedenken en realiseren die zich richten op het vergoten van kennis over de ernst van de risico's van de doelgroep en bewustwording bij het algemene publiek. Hierbij wordt gedacht aan bijvoorbeeld acties zoals een wedstrijd, een prijsuitreiking, krantenberichten in lokale kranten, tentoonstelling etc. Een kanttekening hierbij is dat het jongeren/tienerwerk nog niet optimaal draait dus het bereiken van de doelgroep nog een uitdaging kan zijn.
7. Jaarlijks is er in de gemeente Beemster kermisweek. In deze week wordt er veel alcohol gedronken. In deze week kan er een medewerker van Brijder aanwezig zijn. Deze zal dan voorlichting geven en voorlichtingsmateriaal uitdelen om mensen bewust te maken van de risico's van alcoholgebruik. Er zullen computers staan met leuke quizzes en filompjes. Tevens zullen er jongeren lopen die andere jongeren aanspreken en het thema onder de aandacht brengen.
8. Bij Beejee en sportverenigingen plaatsen van Units met kleine kenniskaartjes (zie bijlage 4) van Brijder.
9. De Alcohol Verkeerscursus (AVC) is bedoeld voor aankomende bestuurders. Dit gebeurt in samenwerking met Brijder Training & Consultancy (BTC) dat deel uitmaakt van de Brijder Verslavingszorg. Wie de cursus gevolgd heeft én slaagt voor het rijexamen, krijgt de leges van het rijbewijs vergoed door de gemeente. De cursus is geen anti-alcohol cursus, maar bedoeld om de, veelal jonge aankomende bestuurders, te leren, drinken en rijden van elkaar te scheiden. De jongeren worden bewust gemaakt van de gevolgen die het rijden met alcohol op kan hebben en hoe zij die kunnen voorkomen. Er komen meerdere onderwerpen aan bod, zoals onder andere, de invloed van alcohol op het lichaam en de rijvaardigheid. Menigeen denkt met 10 bier op nog perfect te kunnen rijden. Dat dit niet zo is laat een video zien, waarin jongeren die alcohol hebben gedronken, een auto gaan besturen op een testbaan.
Het zou dan gaan om 7 cursusavonden per jaar. elke maand 1 behalve de zomermaanden. Jongeren die rijles krijgen kunnen dan naar deze avond die gehouden wordt in het buurthuis of in het gemeentehuis. Deze avond duurt ongeveer 2 uur. Na het volgen van deze avond krijgen de jongeren een certificaat. Met dit certificaat kunnen ze een gratis rijbewijs krijgen.

3.3.2 Beleidslijn 2 Regelgeving

Doelstelling

---

1. Bevorderen van alcoholmatigende maatregelen ten behoeve van jeugd
  2. Verhoging van naleving van de drank en horecawet
-

Activiteiten	Bestaand	Nieuw
1. Cursus en instructie horecapersoneel en barvrijwilligers X	X	
2. Convenant sportverenigingen		X

---

1. Er zijn twee cursussen:

- Barcode (bijlage 5): Cursisten leren hoe zij riskant middelengebruik kunnen herkennen. Cursisten leren manieren om vriendelijk maar consequent de huisregels en de wet te handhaven
- Barveilig (bijlage 6): De cursus leert horecaondernemers en hun personeel hoe beginnende agressie kan worden en hoe met agressie moet worden omgegaan.

Bij beide cursussen is het belangrijk om de uitgaansgelegenheid in de Rijk mee te nemen hierin. Veel van onze jongeren gaan uit in de Rijk.

2. Besturen van verenigingen worden benaderd door /in opdracht van de gemeente, met als doel geen alcohol te schenken in kantines op tijden dat de jeugd speelt tot 1 uur na afloop. Dit wordt momenteel uitgezocht of we dit in een convenant met alle sportverenigingen kunnen opnemen.

3.3.3 Beleidslijn 3 Handhaving

Doelstelling

---

1. Handhaving van de gestelde regels rond alcoholmatiging en jeugd, zodat jeugdige overtreeders de consequenties ondervinden van hun overtredingen.

Activiteiten	Bestaand	Nieuw
1. Ketenaanpak in combinatie met Halt	X	X
2. Alcoholverbod op straat		X

---

1. De ketenaanpak is met name ontwikkeld om overlastgevende jongeren in beeld te krijgen en aan te pakken. Dit gebeurt onder andere door het nemen van fysieke maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn de geplaatste hekken in speeltuin De Vreugdegaard, de geplaatste paaltjes bij de travaille en het tourniquet bij het ijsbaanterrein. Daarnaast surveilleren er op diverse avonden toezichthouders in in Middenbeemster. Een van hen is beëdigd buitengewoon opsporingsambtenaar en mag dus verbaliserend optreden. Per 1 februari 2010 worden het een koppel gemeentelijke opsporingambtenaren.
 Als politie en gemeente constateren dat een jongeren regelmatig in beeld is door middel van overlastgevend gedrag (soms in combinatie met alcohol) dan kan er een brief getekend door de burgemeester naar de jongere en ouders worden gestuurd. Dit heeft als effect dat ouders en jongeren bewust worden van de risico's en dat overlastgevend gedrag kan verminderen.
 Momenteel zijn er niet veel verwijzingen naar HALT maar deze zou in combinatie met deze aanpak betrokken kunnen worden. Ervaring heeft namelijk geleerd dat jongeren die een geldboete krijgen van de politie voor alcohol drinken op straat niet wakker liggen van het geldbedrag en dat ze er niets van leren. Om de jongeren van 12 tot en met 17 aan te pakken worden meerdere alternatieve straffen ontwikkeld en toegepast. Het gaat hierbij om strafbare feiten die worden begaan onder invloed van alcohol en welke de hoofdofficier kan aanmerken als Haltfeiten. Er is toestemming van het OM om voor de APV's een haltverwijzing te krijgen van agenten op dit moment wordt nog uitgezocht of ook de gemeentelijke opsporingsambtenaren dit mogen.

2. In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)s opgenomen dat in de kern van Middenbeemster het verboden is om op de weg alcoholhoudende drank te nuttigen of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben

4. Uitvoering

4.1 Begroting

Alcoholmatiging is een actueel onderwerp, waarin momenteel veel ontwikkeld wordt. Ook zijn sommige activiteiten net aangevraagd of worden op dit moment nog uitgezocht waardoor er nog geen kostprijs beschikbaar is. Bij de overige activiteiten is een begroting gemaakt

Activiteiten	begroting 2010
1. Gezond zwanger	onbekend (schatting €1000)
2. Alcoholpreventie op het primaire onderwijs	€1500
3. Pgo+	€720
4. Voorlichting aan ouders/verzorgers en jongeren	€200
5. Workshops aan tieners en jongeren via jongerenwerk	€1100
6. Jongeren initiatief	€500
7. Preventiemedewerker aanwezig tijdens evenementen	geen kosten alleen een tafel en elektriciteit
8. Informatie over alcohol en drugs	€300
9. Alcoholverkeerscursus (AVC)	
a. cursus avc	€2450
b. rijbewijzen (100 stuks)	€3325
c. huur buurthuis (Incl koffie/thee)	€300
10. Cursus Barcode	€1000
11. Cursus Barveilig	€1000
12. Convenant sportverenigingen	geen
13. Ketenaanpak in combinatie met Halt	geen
14. Overig	€ 2000
	€ 14395 (schatting €15475)

4.2 Communicatie.

Belangrijk is dat er goede communicatie plaats vindt. Er dient dan ook een goed communicatieplan te worden opgesteld waarmee op verschillende manieren aandacht wordt besteed aan dit plan van aanpak zelf en de activiteiten die eruit voortkomen. Bekostiging van de communicatie vindt dan ook plaats uit de post overig.

4.3 Ambtelijke uren

Er is uitgegaan van 1 uur per week wat neer komt op 50 uur per jaar. Dit zal met het sectorhoofd gekeken moeten worden of dit in het jaarprogramma van afdeling welzijn opgenomen kan worden.

Bijlage 1.

Kort- en lang termijn risico's alcohol gebruik bij jongeren

Alcohol is een verslavende drug en brengt daarom flink wat risico's met zich mee. Het drinken van alcohol op jonge leeftijd is schadelijk voor de gezondheid en kan bijvoorbeeld leiden tot hersenschade. Het beste is daarom als jongeren geen alcohol gebruiken tot hun 16-de jaar. In de literatuur wordt er onderscheid gemaakt in korte termijn- en lange termijn risico's.

Korte termijn risico's:

1. Black-out

Als een kind (maar dit geldt ook voor een volwassene) te veel drinkt kan een black-out het gevolg zijn. Een black-out betekent dat gegevens uit het korte termijngeheugen niet worden doorgegeven aan het lange termijngeheugen. De persoon die gedronken heeft, weet dan niet meer wat er gebeurd is tijdens (een deel van) de periode waarin gedronken werd.

2. Alcohol verstoort doorgave van prikkels

Veel van de alcohol die we drinken, gaat via het bloed naar de hersenen. Via de dunne darm komt alcohol in het bloed. Via de bloedbaan komt het in de hersenen. De hersenen zijn extra gevoelig voor alcohol, omdat dit orgaan veel bloed bevat. Alcohol is een verdovend middel en verstoort daardoor de doorgave van prikkels. Deze prikkels zijn erg belangrijk, want ze sturen de processen in het lichaam. Dat kan bij het gebruiken van grote hoeveelheden alcohol zelfs leiden tot een ademhalings- of hartstilstand of stikken in eigen braaksel.

3. Alcoholvergiftiging

We spreken van een alcoholvergiftiging als iemand bewusteloos is geraakt van alcohol. Bij volwassenen is deze grens bereikt bij een hoeveelheid vanaf vier á vijf promille (vanaf 20 glazen). Bij kinderen en jongeren is het alcoholgehalte in het bloed bij eenzelfde hoeveelheid alcohol over het algemeen veel hoger, omdat ze meestal een kleiner lichaam hebben. Bij hen kan de fatale grens daarom bij veel minder glazen worden bereikt.

4. Binge-drinken

Binge-drinken, d.w.z. in korte tijd een grote hoeveelheid alcohol drinken, kan leiden tot geheugenproblemen met als mogelijk gevolg verminderde schoolprestaties. Ook kan binge-drinken leiden tot acuut nierfalen, hartaandoeningen en hersenbeschadigingen.

5. Ongelukken

Alcoholgebruik verhoogt de kans op ongevallen. Al bij matig alcoholgebruik is er meer kans op ongelukken. Uit het Letsel Informatiesysteem van Consument en Veiligheid blijkt dat ongeveer 13.000 personen per jaar spoedeisende hulp nodig hebben in een ziekenhuis als gevolg van een

ongeval waarbij alcohol in het spel was. Tien procent van hen is tussen de 15 en 19 jaar oud. Per jaar raken 3.000 á 3.500 mensen ernstig gewond en overlijden ongeveer 250 mensen door een verkeersongeluk waarbij alcohol een rol speelde. Vooral jonge mannen (18 t/m 24 jaar) zijn vaak het slachtoffer.

6. Drinkende jongeren vaker seksueel actief

Uit een onderzoek onder jongeren (13-19 jaar) bleek dat jongeren die alcohol hebben gedronken gemiddeld vaker al seksueel actief zijn dan niet-drinkende jongeren. Mogelijke oorzaken zijn: meer durven door ontremming en risico's lager inschatten. Tevens krijgen meisjes en vrouwen meer zin in seks bij beperkte hoeveelheden alcohol.

7. Drinkende jongeren: vaker onveilige seks

Jongeren die alcohol hebben gedronken, hebben vaker onveilige seks. Voor jongeren die dronken zijn, gaat dat niet op. Zij hebben juist minder vaak onveilige seks. Tevens hebben jongeren die op hun 13e het voorafgaande jaar minstens drie keer alcohol hebben gedronken, anderhalf tot twee keer zo veel kans om op hun 18e zwanger te zijn geweest of vader of moeder te zijn van één of meer kinderen.

8. Verkrachting

De meeste slachtoffers van verkrachting zijn wat oudere meisjes en jonge vrouwen. Zowel alcoholgebruik van de dader, van het slachtoffer als van beiden vergroot de kans op verkrachting door een mannelijke dader.

Lange termijn risico's

1. Hersenschade

Tieners die een aantal jaren overmatig alcohol gebruiken, hebben vaak als gevolg daarvan leer- en geheugenproblemen. Het deel van de hersenen dat belangrijk is voor leren en geheugen krimpt als gevolg van langdurig overmatig alcoholgebruik met als gevolg slechtere prestaties op school. Omdat de hersenen van tieners nog in ontwikkeling zijn, kan overmatig alcoholgebruik tot blijvende schade aan de hersenen leiden.

In het document "Het is toch niet normaal als je drinkt voor je zestiende? (NIGZ, Trimbos-instituut, 2006) legt Guus Smit (neuroloog aan het VU Medisch Centrum Amsterdam) uit welke schade alcohol kan aanrichten aan de hersenen van tieners.

"Na de geboorte zijn de hersenen nog niet af. Ons brein bestaat uit zo'n honderd miljard zenuwcellen die tijdens de ontwikkeling naar elkaar toe groeien en contact maken. Normaal gesproken zijn alle gebieden van de hersenen pas op 24-jarige leeftijd in balans. De hersenen zijn ook in de puberteit nog volop in ontwikkeling en de rijping gebeurt van achteren naar voren. In het voorste gedeelte van de hersenen zetelt het vermogen om complexe beslissingen te nemen en de gevolgen daarvan te overzien. Dit hersengebied is pas als laatste aan de beurt. Pas aan het einde van de puberteit is dit gedeelte volledig ontwikkeld. Kinderen die rondom hun twaalfde jaar alcohol drinken en de ontwikkeling zo verstoren, lopen het risico last te krijgen bij het maken van complexe beslissingen en het plannen van werkzaamheden."

Jong drinken: meer kans op verslaving

Als kinderen voor hun 15e beginnen met drinken, is de kans groter dat ze alcoholverslaafd raken op latere leeftijd. Van de jongeren die voor hun 13e beginnen met drinken, is 40% op een bepaald

moment in hun leven alcoholverslaafd. Uit recent onderzoek blijkt dat jongeren die op hun 13e aangaven het jaar ervoor minstens drie keer een glas alcohol te hebben gedronken twee keer zo veel kans hebben op alcoholverslaving op 23-jarige leeftijd als niet-drinkers. Factoren die meespelen bij het op jonge leeftijd beginnen met drinken, zijn impulsiviteit, een sterke drang naar nieuwe ervaringen, erfelijke factoren en alcoholmisbruik door gezinsleden.

2. Kinderen van verslaafde ouders: meer kans op verslaving

Kinderen van verslaafde ouders hebben meer kans op verslaving. Ze lopen extra risico om verslaafd te raken, als ze een lage respons hebben op alcoholgebruik. Dat houdt in dat je zonder duidelijk zichtbare effecten veel kunt drinken, waardoor je vaker overmatig alcohol gebruiken. Voor mensen met een lage respons op alcohol is overmatig alcoholgebruik echter even slecht als voor mensen die normaal op alcohol reageren.

3. Meer kans op gebruik van tabak en drugs

Tieners die op hun 13e het afgelopen jaar minstens drie keer alcohol hadden gedronken, gebruikten op 13-jarige, 18-jarige en 23-jarige leeftijd veel vaker harddrugs en rookten vaker.

Naast risico's specifiek voor jongeren kan overmatig alcoholgebruik op de lange termijn onder meer de volgende gevolgen hebben:

Andere lichamelijke klachten

- schade aan organen als lever, maag en darmen;
- hartinfarcten;
- een bepaald type herseninfarcten;
- aantasting van het zenuwstelsel;
- bepaalde vormen van kanker.

Bijlage 2: J/M Alcoholspecial

Bijlage 3: Workshops

1. Workshop Happy Drinks

Deze workshop is tot stand gekomen in samenwerking met topkok Pierre Wind en heeft als doel leerlingen te laten experimenteren met alcoholvrije cocktails en hen te laten ontdekken dat alcoholvrije dranken ook leuk, spannend, speciaal en lekker kunnen zijn.

De workshop kan in overleg met een vakdocent van een ROC worden opgezet en gegeven. De docent geeft uitleg over smaak en hoe een cocktail wordt gemaakt. Daarna gaan de leerlingen zelf aan de slag en laten elkaar proeven van de resultaten.

Aan het eind van de workshop worden leerlingen aangemoedigd om deel te nemen aan een wedstrijd waarbij leerlingen zelf een recept kunnen insturen voor een alcoholvrije cocktail. Het zelfbedachte recept kunnen de leerlingen posten op www.yourmainstage.nl. Vanuit alle inzendingen wordt een winnaar gekozen.

Tijdsinvestering: De workshop kan in twee opeenvolgende lesuren worden gegeven. In de lesbrief staat de opbouw van de workshop beschreven.

Vergoeding tijdens de campagneperiode (van 26 november 2009-eind maart 2010): € 100,= voor inkoop van ingrediënten.

2. Workshop pretesten alcoholvoorlichting

De pretest-workshop is er in twee varianten, waarbij de leerlingen gevraagd wordt alcoholvoorlichting te beoordelen. In de eerste variant wordt leerlingen gevraagd nieuwe alcoholspots te beoordelen en in de tweede variant moeten ze voorlichtingsfilms over alcohol en groepsdruk beoordelen. De leerlingen beoordelen de spots en filmfragmenten op een aantal testcriteria en geven aan of ze de spots en scènes effectief vinden voor jongeren die beginnen met het drinken van alcohol. In de spots en filmpjes komen duidelijke voorbeelden van groepsbeïnvloeding naar voren, die jongeren aan het denken en discussiëren moeten zetten. Aan het eind van de workshop wordt hierop ingegaan. Jongeren worden in de workshops aangesproken als expert/beoordelaar en niet als doelgroep van een campagne.

Voor de workshop zijn de volgende leerdoelen geformuleerd:

- Kennis: Leerlingen kunnen na de workshop verschillende manieren van groepsdruk benoemen.
- Houding: Leerlingen zijn zich bewust van de invloed van groepsdruk.

- Vaardigheden: Leerlingen kunnen één manier noemen om 'nee' te zeggen tegen drank in een situatie waarin ze druk ervaren om alcohol te drinken.

Tijdsinvestering: De workshop kan in één les gegeven worden en kan ook worden uitgebreid tot twee of meer lessen. In begeleidende lesbrief staat de opbouw van de workshop beschreven. Ook wordt er meer informatie gegeven over sociale invloed en alcohol.

3. Workshop Rappen over groepsdruk

Tijdens de workshop gaan de leerlingen een rap maken over alcohol en groepsdruk. De rap is bedoeld als onderdeel van een alcoholcampagne over groepsdruk voor jongeren (zie www.yourmainstage.nl). De rapworkshop duurt 3 à 4 uur en is verdeeld over twee keer twee lesuren.

Tijdens de eerste les leren de leerlingen van een rapper de techniek van het rappen, waarbij ze worden uitgedaagd om zelf met goede *rhymes* te komen. Aan het eind van de eerste bijeenkomst wordt het thema alcohol en groepsdruk behandeld. De leerlingen krijgen als huiswerk mee om in groepjes een rap te maken over alcohol en groepsdruk. Als voorbeeld kunt u het rapnummer Dombob laten horen (zie www.yourmainstage.nl en het workshopmateriaal). Er komen diverse beats beschikbaar waarop de leerlingen hun tekst kunnen schrijven. De tweede les presenteren de leerlingen de rap die ze hebben gemaakt. Tijdens deze les worden de raps ook opgenomen. Als laatste evalueert u met de leerlingen de verschillende raps.

De workshop kan worden gegeven in samenwerking met docenten van *The Hall of Fame* (uit Tilburg), of met ervaren rappers uit de eigen regio.

Vergoeding tijdens de campagneperiode (eind november 2009-eind maart 2010): Ja, maar afhankelijk van het aantal organisaties dat belangstelling heeft.

4. Workshop Videoclip *Dombob*

Tijdens deze workshop gaan de leerlingen een videoclip maken voor het nummer *Dombob*. (De mp3 en de lyrics van dit nummer zijn te vinden op www.yourmainstage.nl > media.) De videoclip is bedoeld als onderdeel van een alcoholcampagne over groepsdruk voor jongeren. De workshop duurt in totaal vier uur en is verdeeld over twee dagen.

Wit Licht – Dombob

Het eerste lesuur wordt besteed aan een introductie over alcohol en groepsdruk. Aan het eind van de les krijgen de leerlingen de opdracht een script te maken voor de videoclip. Op een andere dag wordt met de hele klas de videoclip ontwikkeld. De leerlingen maken samen één script, krijgen een dramales en de videoclip wordt gefilmd en gemonteerd. Dit duurt één dagdeel. Aan het eind van dit onderdeel wordt dit geëvalueerd.

U kunt met de hele klas één videoclip maken. De klas kan ook worden opgesplitst in twee of meer groepen. Het filmen van de videoclip kan gebeuren met behulp van het bedrijf *Film in de*

klas. U kunt het ook zelf doen. Dit vergt wel de nodige kennis van filmen, drama en montage. Resultaten kunnen worden gepost op www.yourmainstage.nl en ze doen nog mee aan de wedstrijd die verlengd wordt.

Vergoeding tijdens de campagneperiode (eind november 2009-eind maart 2010): Ja, maar dat afhankelijk van het aantal organisaties belangstelling heeft.